

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА О ЈЕВТУ ДЕДИЈЕРУ

Милица Лукић¹

¹ Универзитет у Београду - Географски факултет, Студентски трг 3/III, Београд;
micalukic92@yahoo.com

Апстракт: Први професор географије на Београдском Универзитету из Босне и Херцеговине, Јевто Дедијер једна је од занимљивих личности српске географске науке и културне прошлости српског народа XX века. Његово дело, животни пут, јавни, научни и универзитетски рад, почетком овога века, поново постају теме које привлаче и окупирају поклонице, знатижељне поштоваоце и истраживаче његовог дела. Циљ овог рада јесте приказ радова других аутора који су писали о Јевту Дедијеру и његовом делу, хронолошки и према категорији. Објављивањем научних радова, књига и монографија, враћен је из заборавља Дедијер као географ и јавни делатник. Дедијерова личност поново је афирмисана и остварен је значајан корак у постављању високог статуса и трајне вредности његових дела.

Кључне речи: библиографија, географија, Јевто Дедијер

BIBLIOGRAPHY OF WORKS ON JEVTO DEDIJER

Abstract: The first professor of geography at the Belgrade University from Bosnia and Herzegovina, Jevto Dedijer, is one of the most interesting personalities of Serbian geography and cultural past of the Serbian people of the 20th century. From the beginning of this century his work, life path, public, scientific and university work become again topics that attract and occupy a significant number of admirers and researchers of his work. The aim of this paper is to present other authors materials related to Dedijer and his work, chronologically and by category. By publishing scientific papers, books and monographs, Dedijer has been returned from oblivion as a geographer and a public worker. Dedijer's personality is again affirmed and an important step has been made in setting up a high status and a lasting value for his work.

Key words: bibliography, geography, Jevto Dedijer

УВОД

Последњих година и данас када се навршава 100 година од његове смрти, поштоваоци дела Јевта Дедијера настоје да што више истраже и вреднују његов живот и стваралаштво. Дедијер се сматра утемељивачем антропогеографије - научне дисциплине која је касније прерасла у познату српску антропогеографску школу, коју је уздигао вредним и преданим радом. Рад Јевта Дедијера је трајне вредности и од националног значаја, те се код многих јавила жеља и потреба за његовим проучавањем и осветљавањем. Организовањем научних скупова, објављивањем зборника и монографија посвећених Јевту Дедијеру одужујемо се једном великом научнику, јавном делатнику, културном раднику и патриоти.

Радови које су о Дедијеру објавили други, пружају увид у грађу која проучава живот и рад овог признатог и цењеног српског географа. Приказ према хронолошком редоследу омогућава сагледавање динамике објављивања научних радова, као и ставове научне јавности изражаване кроз радове написане о Дедијеру. Овим радом окупљени су на једном месту сви објављени радови о Дедијеру до којих је аутор успео доћи, у њиховом пуном називу, према години објављивања. Приликом израде рада коришћени су библиографски прегледи М. Пецеља из 1909. и М. Максимовића из 2010. године.

РАДОВИ ДРУГИХ АУТОРА О ЈЕВТУ ДЕДИЈЕРУ

Милован Пецељ о Дедијеру

Сенка заборава готово да је прекрила име и дело Јевта Дедијера. Требало је да прође више од столећа од објављивања његове капиталне студије о Херцеговини, па да се академска јавност заинтересује за Јевта Дедијера. О Дедијеру је у Гацку одржан скуп 2008. године у оквиру Ћоровићевих сусрета. Том приликом је објављено 13 научних радова. Проф. др Милован Пецељ је објавио три књиге и 12 радова који из различитих углова осветљавају Дедијеров живот и дело. Његова књига „Јевто Дедијер – живот и дело“, добила је Ћоровићеву награду као најбоље дело написано на српском језику за 2009. и 2010. годину. Књига „Јевто Дедијер – живот и дело“ ушла је у шири избор за награду „Печат времена“ за 2011. год.¹

Књиге:

1. ПЕЦЕЉ, Милован
Јевто Дедијер - живот и дело.
Универзитет у Београду - Географски факултет, Универзитет у Бањој Луци-Природно - математички факултет. – Београд, Бања Лука, (2009), стр. 1-500.
2. ПЕЦЕЉ, Милован
Јевто Дедијер - живот и дело, друго допуњено издање.
Универзитет у Београду - Географски факултет, Универзитет у Бањој Луци-Природно - математички факултет. – Београд, Бања Лука, (2012), стр. 1-562.
3. ПЕЦЕЉ, Милован
Јевто Дедијер – нови прилози за биографију и Дедијерова докторска дисертација.
Универзитет у Београду - Географски факултет.- Београд, (2017), стр. 1-258.

Научни радови:

Година 2003.

1. ПЕЦЕЉ, Милован
Научни рад Јевта Дедијера.
У: Српска проза данас, Културна и духовна историја Херцеговине, Ћоровићеве сусрети прозних писаца у Билећи и научни скуп историчара у Гацку. – Билећа, Гацко, (2003), стр. 559-576.

¹ „Печат“, бр. 159, 1. април 2011. стр. 62.

Година 2007.

2. ПЕЦЕЉ, Милован

Јевто Дедијер истраживач Херцеговине и велики српски географ.

У: Зборник радова са научног скупа, Србија и Република Српска у регионалним и глобалним процесима. - Требиње, (2007), стр. 17-28.

Година 2009.

3. ПЕЦЕЉ, Милован

Јевто Дедијер и српска географска школа.

У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 168-191.

4. ПЕЦЕЉ, Милован

Јевто Дедијер – следбеник Цвијићеве српске географске школе.

У: Зборник радова, Универзитет у Београду - Географски факултет, св - LVII, UDK 91:929. – Београд, (2009), стр. 299-314.

Година 2011.

5. ПЕЦЕЉ, Милован

Беседа поводом доделе награде „Владимир Ћоровић”, Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. - Билећа, Гацко, (2011), стр. 172-175.

Година 2012.

6. ПЕЦЕЉ, Милован

Јевто Дедијер – антропогеограф и геоморфолог.

У: Велики српски научници. Завичајни музеј - Замак културе, Културни центар. - Врњачка Бања, (2012), стр. 3-4

Година 2013.

7. ПЕЦЕЉ, Милован и ПЕЦЕЉ, Милица

Антропогеографски ракурс Јевта Дедијера.

У: Демографија, књ. X, Међународни часопис за демографска и остала друштвена истраживања. Универзитет у Београду - Географски факултет. - Београд, (2013), стр. 117-124.

Година 2014.

8. ПЕЦЕЉ, Милован

Везе Јевта Дедијера, Гаврила Принципа и Вељка Чубриловића у предвечерје Сарајевског атентата.

У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп – Сарајевски атентат, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2014).

9. ПЕЦЕЉ, Милован
Језик и стил Јевта Дедијера.
У: Глобус – Часопис за методолошка и дидактичка питања географије, бр. 39-40, Српско географско друштво. - Београд, (2014-2015), стр. 75-83.

Година 2016.

10. ПЕЦЕЉ, Милован, ПЕЦЕЉ, Милица
Како је настала Дедијерова антропо-географска студија Херцеговина.
У: Глобус - Часопис за методолошка и дидактичка питања географије, година XLV, бр. 41, ISSN 035-0050, Original scientific article, УДК 911.373(497.6), Српско географско друштво. - Београд, (2016), стр. 85-94.
11. ПЕЦЕЉ, Милован
Значај дела Јевта Дедијера за развој географске науке у Босни и Херцеговини/
Importance of Jevto Dedijer's work for development of geographical science
Bosnia and Herzegovina.
У: Књига абстракара, Универзитет у Бањој Луци - Природно - математички факултет. – Бања Лука, (2016), стр. 41.

Година 2017.

12. ПЕЦЕЉ, Милован
Значај дела Јевта Дедијера за развој географске науке у Босни и Херцеговини.
У: Зборник радова поводом обиљежавања 20 година рада Природно – математичког факултета - Универзитета у Бањој Луци. Оригиналан научни рад UDK 371.3::911.3 Dedijer J. (497.6), Универзитет у Бањој Луци - Природно - математички факултет. – Бања Лука, (2017), стр. 70-77.

Други аутори о Дедијеру

Година 1918.

1. АНОНИМ
Битољ (+ Јевто Дедијер).
У: Народно Јединство. – Сарајево, I, 55, (27. децембар 1918), стр. 2.

Година 1928.

2. МИЛОЈЕВИЋ, Б. Ж.
Јевто Дедијер, поводом десетогодишњице смрти.
У: Политика, бр.7419, (26. децембар 1928), стр. 8.
3. МИЛОЈЕВИЋ, Б. Ж.
Др Јевто Дедијер доцент географије на Универзитету у Београду.
У: Политика, (26. децембар 1928). Преузето: Пецел, М. Јевто Дедијер - живот и дело. (2009), стр. 430-432.

4. ВУЈЕВИЋ, П.
Павле Вујевић о Јевту Дедијеру.
У: Народна енциклопедија СХС I, аутор Станоје Станојевић, (1928), стр. 569-570.

Година 1964.

5. Politичко šamaranje u Sarajevu prije 50 godina.
У: Sarajevske novine, List Socijalističkog saveza radnog naroda. – Sarajevo. - Br. 3, (26. maj 1964. godine).

Година 1968.

6. KAPIDŽIĆ, H.
Sjećanje na velikog naučnika.
У: Oslobođenje, 23. decembra 1968.

Година 1991.

7. БЈЕЛОВИТИЋ, М.
Поговор, Ј. Дедијер, Херцеговина – антропогеографска студија
У: Веселин Маслеша. - Сарајево, (1991), стр. 358-360.

Година 1998.

8. ГЊАТО, Р.
Осамдесет година од смрти Јевте Дедијера.
У: Гласник географског друштва Републике Српске. - Бања Лука. – Св. 3, (1998), стр. 151 - 155.

Година 2000.

9. МАКСИМОВИЋ, В.
Херцеговина и Херцеговци.
У: Библиотека Вечност, Гласник СГД, свеска LXXX – N° 2. - Београд (2000).
10. СТАНКОВИЋ, С. М.
Приказ књиге Јевте Дедијера, Херцеговина и Херцеговци.
У: Слободна књига, Издање Владимира Максимовића, Библиотека Вечност, Гласник СГД, свеска LXXX – N° 2. - Београд, (2000).

Година 2001.

11. ДЕДИЈЕР, В.
Предговор, Јевто Дедијер, Херцеговина.
У: Веселин Маслеша. – Сарајево, (1991). – Сарајево, (2001), стр. 5-8.

Година 2001.

12. КАПОР, М.
Више од књиге.
У књизи: Јевто Дедијер, Херцеговина. - Требиње, (2002), стр. 5-6.

Година 2003.

13. МИРЧЕВ, С.
Рад Јевта Дедијера на Лондонском пројекту енциклопедије Југославије.
У: Српска проза данас, Културна и духовна историја Херцеговине, Ђоровићеви сусрети прозних писаца у Билећи и научни скуп историчара у Гацку. – Билећа, (2003), стр. 559-575.

Година 2009.

14. ПИЉЕВИЋ, Ђ.
Животни пут и дело Јевта Дедијера.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 143-167.
15. ГЊАТО, Р.
Етнолошка грађа у дјелима Јевта Дедијера.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 192-208.
16. ГЊАТО, Р.
Поговор за књигу Јевто Дедијер – живот и дело.
Универзитет у Београду - Географски факултет, Универзитет у Бањој Луци-Природно - математички факултет. – Београд, Бања Лука, (2009), стр. 451-455.
17. МИШИЋ, С.
Јевто Дедијер као истраживач историјске географије.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 209-217.
18. КОПРИВИЦА, Б. А.
Херцеговачке породице у делима Јевта Дедијера.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 218-224.
19. РИСТИЋ, Ј.
Географска и етничка слика Старе Србије.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 225-233.
20. ЂЕКЛИЋ, С.
Јевто Дедијер у кругу своје генерације.
У: Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 234-243.

21. АВДАЛОВИЋ, В.
Трагом једног Дедијеровог списка.
У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 244-254.
22. КОВАЧЕВИЋ, М.
О стилу и језику Јевта Дедијера.
У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 255-272.
23. МЛАДЕНОВИЋ, Б.
Паралела Јован Цвијић – Јевто Дедијер.
У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 273-278.
24. МАКСИМОВИЋ, М.
Прилог за библиографију Јевта Дедијера.
У: Ћоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 279-291.

Година 2010.

25. ГЊАТО, Р. и МЕДАР-ТАЊГА, И.
Етнолошка грађа у дјелима Јевта Дедијера.
У: Гласник – Herald, Географско друштво Републике Српске. - Бања Лука. – Бр. 13-1/10, (2010), стр. 14-27.

Година 2011.

26. ВЕМИЋ, М. и ЛОВИЋ С.
Картографија Јевта Дедијера.
У: Зборник радова Трећи Конгрес српских географа, Географско друштво Републике Српске. - Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци – Природно-математички факултет, (2011), стр. 877-886.

ЗАКЉУЧАК

Библиографија радова о Јевту Дедијеру рађена је методологијом библиографског навођења и хронолошког класификовања библиографских јединица, при чему је посебан акценат стављен на структуру и обележја приказаних радова и примену принципа прецизности у навођењу. Презентована грађа је ради боље прегледности подељена у више целина, према години објављивања. Ова библиографија окупља укупно 25 аутора (писаца, универзитетских професора и истраживача). У раду су ретроспективно представљене 3 књиге и 38 научних радова различитих аутора, чланака и текстова написаних о Јевту Дедијеру - научнику и јавном делатнику, а који осветљавају живот и дело Дедијера, као великог српског географа из различитих углова, од којих је први написан 1918. год., а последњи до сада 2017. год. Највећи број радова, текстова и књига написан је и објављен након 2000. године, када се поново буди интересовање аутора и истраживача, те је први доцент географије на

предмету антропогеографија кога је изабрао Јован Цвијић, његов доследан следбеник и сарадник Јевто Дедијер, отргнут од заборава и враћен српском народу и завичајној Херцеговини. „Човек не умире када му болно срце престане да куца. Човек умире када га заборава потомство“ (Пецељ, 2017).

ЛИТЕРАТУРА

- Гњато, Р., Мердар-Тања, И. (2010). *Етнолошка грађа у дјелима Јевта Дедијера*. Гласник – Herald, бр. 13 – 1/10. Бања Лука: Географско друштво Републике Српске, стр. 14-27.
- Максимовић, М. (2010). *Прилог за библиографију Јевта Дедијера*. Ђоровићеви сусрети, Научни скуп Јевто Дедијер и Васиљ Поповић – живот и дјело, СПКД Просвјета. – Билећа, Гацко, (2009), стр. 279-291.
- Пецељ, М. (2009). *Јевто Дедијер – живот и дело*. Београд, Бања Лука: Универзитет у Београду – Географски факултет, Универзитет у Бањој Луци – Природно-математички факултет, стр. 1-500.
- Пецељ, М. (2009). *Јевто Дедијер следбеник Цвијићеве српске географске школе*. Зборник радова, св. LVII. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет, стр. 299-314.
- Пецељ, М. (2017). *Јевто Дедијер – Нови прилози за биографију, Дедијерова докторска дисертација*. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет, стр. 1-260.

